ВІСТИ ЗІ СЬВІТА

ПОЛОЖЕНЄ НА УГОРЩИНІ.

Один з провідників угорської соціялдемократії і редактор "Nepszav-и" Бухінгер, який зараз перебуває в Берліні, заявив в одному інтерву, що теперішна ситуація на Угорщині не дасть ся удержати довго. В найблизшому часі мусить вона допровадити до повного хаосу і загальної анархії.

В таборі для інтернованих находить ся зараз 30 до 40 тисяч робітників, які позбавлені правної опіки, достаточної поживи, одіжі, найпримітивніщих гігієнічних уладжень, а тортуровані здичілими сторожами, засуджені на повільну смерть.

Угорська соціялдемократія не признає леґальности т. зв. угорських Національних Зборів.

Союз трудової інтеліґенції в Росії.

МОСКВА. — Під такою назвою засновано союз, метою якого є через всіх своїх членів прямувати до відбудованя культурно-господарського житя краю і взаємообмінне використоване в тійже цїли інтеліґентних сил Росії. В програмовій декларації, оголошеній установчими зборами союзу, вказуеть ся на необхідність для закордонних інтеліґентів переглянути свої погляди і переконане, взяти в обрахунок настрій і світогляд широких народних мас. Декларація вимагає: 1) Застановленя втручаня у внутрішні справи Росії. 2) Відновленя з нею культурних і ділових зносин. 3) Оказаня широкої допомоги Росії в области відбудованя її продукуючих і господарських сил.

Чехословацький уряд супроти совітським мирових предложень.

Офіціяльно чеський уряд не оголосив ще досі совітських мирових предложень. Становище уряду є доволі трудне. Неселене, головно робітництво, хоче скорого заключеня мира, а уряд ще вагаеть ся з огляду на взаємини з антантою. На разі думає він постарати ся ввійти в торговельні взаємини з совітською Росією. Чеські кооперативи вишлють в найблизшому часі спеціяльну комісію до Москви в цїли навязаня торговельних взаємин, за якими послідовно може піти і заключене мира. На днях відбули ся знову великі збори робітництва, які заявили ся за негайним заключенем мира з совітською Росією. ("Вперед".)

Побіда соціялістів в Еспанії.

В виборах до громадських рад в Еспанії, які відбули ся в лютім, соціялісти віднесли велику побіду. В 1916. р. мали вони в цїлій Еспанії 62 муніціпальних мандатів, в 1918 р. 82, в послідних виборах вибрано до громадських рад звиш 500 соціялістів. Найбільше голосів осягнено в Мадриті (де дістали 7 мандатів і більше число голосів, чим кожда инша партія), краю Басків, Андалюзії і Астурії.

Вибори зазначили ся погромом републиканської партії, яка втратила свої голоси в користь соціялістів. На загал побіду віднесла скрайна правиця і скрайна лївиця.

Конференція соціялістів у Відни.

Чеські часописи доносять з Відня, що там відбуваеть ся конференція між німецькими, італійськими і независимими соціялістами а большевицькими делеґатами. Блищі точки конференції невідомі.

Комуністична партія в Данії.

Серед данської соціяльної демократії виник розклад; частина вийшла з партії, заклала комуністичну ґрупу й станула на ґрунт III. Інтернаціоналу. ("Воля".)

НА ХАРКІВЩИНІ.

На Харківщині совітська влада передала селянам міліон десятин землї, яка належала до цукроварень. Землю передано селянам в аренду, з обовязком насадити на ній бураки.

В Харкові відбула ся безпартійна селянська конференція. Селяни задоволені совітським земельним законом, який захищає широкі трудові інтереси. Конференція вимагає розброєня бандитів, кулаків, котрі ставлять перепони в проведеню земельного закону на місцях. Селяни обіцюють прохарчувати армію і дати хліб голодним містам.

Згідно з новим земельним законом на Україні, селяни дістають 46 з половиною міліонів десятин землї, рахуючи собі також 5 міл. десятин ліса. Раніще розділене землї було таке, що пани, купці, казна і монастирі мали більш як 16 міліонів десятин, а селянам належало лише 20 міліонів; в середню на кождого припадало раніще: В Херсонщині, Катеринославщині і в Таврії по 11 і пів десятин, в Київщині по 4, на Поділю по 2. Нині селянський наділ збільшує ся в два рази.

Галицькі частини переходять на бік большевиків.

Русское Дѣло (в числї з 6. марта) доносить за "Прикарпатскою Русю", що значна частина галицьких полків, які знаходять ся в Херсонщині, покинула ряди петлюрівської армії і перейшла на бік червоної армії.

Литва.

Найблищою сусідкою Білоруси є Литва. Литовська країна має 125,000 кв. кільометрів і числить 6 міліонів населеня. Головний осідок Литовців се бувші губернії — Ковенська, Сувалська і Виленська. Є їх трохи в Східних Прусах, Курляндії і Ґроденщині. Виленську губернію заселюють вони на спілку з Білорусинами.

Переговори італійських соціялістів з Літвіновим.

Італійська соціялістична партія визначила тов. Бомбачі і Карбіна для переговорів з Літвіновим в Копенгадзі. Премієр Нітті згодив ся видати їм пашпорти.

Переговори чеських соціялістів з большевиками.

З Берліна доносять до "Prav-a Lid-y", що соціяліст др. Шмераль, який їде як делеґат чеської соціялдемократії до Росії, мав стрічу з господарським делеґатом совітської Росії, Коппом.

Предметом розмови була справа відновленя господарських взаємин між Росією і Чехословаччиною. Тов. др. Шмераль боронив при тім становища, що ті взаємини можуть відбувати ся тільки за посередництвом чеського робітництва, з виключенем приватного капіталу.

З РЕВОЛЮЦІЙНОГО РУХУ.

Естонія.

Після підписаня мирового договору з Совітською Републикою здобула собі Естонія повну самостійність і невтральність фінського моря. Рівночасно наступила обміна заложниками і навязане дипльоматичних зносин. До Ревеля приїхала большевицька делеґація, яка користаеть ся повною свободою і правами вольних громадян Естонії. ("Echo de Paris", з 4. марта.)

Фінляндія.

Як сповіщає "Daily Herald" з 1. марта, соціялістичні круги Фінляндії внесли інтерпеляцію, в якій жадають навязаня мирових переговорів з Совітською Росією, загрожуючи на случай відмови — відкликати ся до фінляндського народу.

Литва.

Теперішний уряд Балвановського мало популярний. Ліві партії виступають проти його з усею силою через його реакційність. Хоч заведено на Литві військову диктатуру, то все-ж таки недавно прийшло до крівавих розрухів в Ковні — наслідком чого начальний литовський вожд Петукас подав ся до димісії. Революційний рух з Ковна переніс ся вже на провінцію. Повстанці артилєристи визволили заарештованих большевиків з концентраційного табору та узброїти їх в кулемети. В богатьох військових частинах потворили ся салдатські ради. ("Czas") з 1. марта.)

Болорусь.

Боротьба білоруських "независимих" соціялістів з правительством заострили ся. Окупація західної Білоруси — Польщею, побільшує ненависть Білорусинів до шляхоцького режіму — і приєднує їх до Совітської Росії. Білорусини бачуть своє спасене в революції, в большевизмі, бо захід з Польщею несе їм реакцію і польонізацію. ("Славянская Заря" з 1. марта.)

Польща.

Після донесень з Варшави — зростають в Польщі імперіялістичні вибаганки польської шляхти. Уряд Пілсудського грає мирову комедію — з відповідю на мирову ноту Совітської Републики. А рівночасно збільшують ся ряди невдоволених з теперішнього політичного курсу правительства і соймової більшости. До польських комуністичних кругів, які домагають ся швидкого миру з Совітською Росією, пристали польські соціял-демократи, а також провідники селянських партій і національні соціялісти. Становище варшавського правительства погіршуеть ся ще й тому, що на фронті в одно переходять леґіонери на сторону червоно-армейців. Леґіонери живо інтересують ся большевицькою літературою, за віщо карає їх начальство, але се не богацько помагає. Апровізація в страшному стані, бандитизм і рабунки не переводять ся, а се все наближає вибух політично-економічних заворушень, які появлять ся з появою перших червоно-армейців на границях польської держави. (На підставі звісток "Czas"-у, "Now-ої Reform"-и і радіо.)

Німеччина.

По крівавих розрухах в Німеччині — наступила реакція, переслідуване робітничих орґанізацій і соціялістичної преси. Закрито більш як пятьдесять часописий, а провідників лївих партій арештовано. Мимо чорного режіму правительства Носке — святкувало німецьке робітництво річницю замордованя Курта Айснера — цілковитим залишенем праці у всіх підприємствах і фабриках. ("Die Rote Fahne" з 3. марта.) Рівночасно відбули ся масові збори незалежних соціялістів у Мінхені, на яких демонстранти зажадали увільненя всіх політичних вязнів на волю. Знову союз деревних робітників Німеччини схилюеть ся в бік комуністів і виключив зі своїх членів Леґієна, голову комісії професіональних орґанізацій за спинюване революційного духу робітництва. ("Der Abend" з 3. марта.)

Німецька Австрія.

Комуністи Відня в імя голодуючих робітничих мас домагають ся в одно навязаня економічно-політичних взаїмновідносин з Совітською Росією і протестують проти продажі і висилки зброї до Польщі, яка потребує амуніції для війни з большевиками. Одначе на останньому засіданю окружної делеґації робітничих депутатів, яка відбула ся дня 27. лютого — переголосували соціялдемократи резолюцію комуністів, в справі бойкоту договорів, які заключила Австрія з Польщею відносно траспортів зброї, 12 голосами — на велику радість польських імперіялістів. ("Świt" з 5. марта.)

Чехо-Словаччина.

На великому вічу чеського робітництва в Празї ухвалено одноголосно резолюцію, яка домагаеть ся від чеського уряду безпроволочного заключеня мира з Совітською Републикою та навязаня торговельних договорів. При кінці лютого вибухли селянські страйки в окрузї Колодна, які однак "соціялістичне" правительство придушило. ("Pravo Lid-u" з 26. лютого.) За те програма чеської марксівської лїзиці, яка стоїть на позиції III. Інтернаціоналу, здобуває собі чимраз більше прихильників. Після останніх відомостий при ступили до лївих соціялістів слідуючі окружні орґанізації: Прага, Авсіґ, Колодно, Кралуп, Гориц, Німбурґ, Жижків і Ґедінґ. ("Świt".)

Угорщина.

На Угорщині панує безоглядний, розгулявший ся білий терор. Обєднані християнсько-національні партії справляють криваві вакханалії чорної реакції. Криміналістика при бирає страшні розміри. "Pesti Hirlap" нотує з одного дня — 400 нападів і крадїжий; на міліон населеня Будапешту — є 160.000 безробітних а пів міліона голодуючих.

З КОНТРРЕВОЛЮЦІЙНОГО ТАБОРУ.

Автори і учасники подлого варшавського акту з 2. грудня 1919. року.

За "Новою Радою" з дня 22. лютого подаємо витяги з статі, в якій редакція львівської часописи поіменно і докладно подає авторів варшавської декларації з 2. грудня м. р., котрі заявились за зреченем ся іменем України від її західних областий і віддали народну селянську землю польським поміщикам. Ось вони:

1. Андро, б. губернатор Волині за царя і Скоропадського. В грудни 1918. р. втік до Польщі, зорґанізував відділ війська і боров ся про Українців;

2. Курдиновський Борис, який з Одеси провадив Французів і повстанців разом з С. Шеметом проти українських військ і разом з польськими дідичами і Галером хотів спасифікувати Україну і поставити гетьманом польського дідича ґрафа Біскупського;

3. Павлюк, називаеть ся властиво Закшевскі, лісничий з Волиня. Поляк і його родина польська. Павлюк намовив Оскілка до бунту, а опісля до втечі з грішми до Поляків. Разом з Шеметом опрацював заяву Курдиновського і декларацію Лівицького, намовив український ґарнізон в Луцьку, аби піддав ся Полякам, намовив Тимченка до орґанізованя війська, намовив 4. членів місії, аби підписали декларацію з 2. грудня 1919. Павлюк намовив Петлюру, аби урядово віддав Камінець і з військом перейшов на польську сторону;

4. Сергій Шемет, дідич і власник фабрики в Лубнах на Полтавщині, був головним автором і впровадженя Скоропадського на уряд гетьмана, він з грішми українського Червоного Хреста втік до Польщі. Шемет з Павлюком укладав обі декларації, він є ворогом сполуки Галичини з Україною. Серед делеґатів антанти агітував за тим, щоби не признано України, він був за тим, щоби Біскупський був гетьманом України;

5. **Симон Петлюра, який удає приятеля Галичан, потайки висилав своїх делеґатів до Польщі (Курдинського, Пилипчука і Лівицького), щоби зрекли ся Галичини. Був ворогом атамана Павленка за те, що він не братав ся з Поляками. Петлюра віддав Полякам Камінець і Проскурів, сам поїхав (не "поїхав", а просто підло, полохливо втік, бо в ЛЮБАРІ ЧАСТИНА ЙОГО ВЛАСНИХ ВІЙСЬК ПОВСТАЛА ПРОТИ ОТАМАНСЬКОЇ ВЛАДИ І ВИГНАЛА ЙОГО КУЛЕМЕТАМИ. Утікаючи, сей паскудник НАМОВИВ ПОЛЬСЬКІ ВІЙСЬКА СТРІЛЯТИ НА УКРАЇНСЬКІ ВІЙСЬКА. Редакція) до Польщі, стратив цілий державний скарб і богато гарного війська та урядників. РАТИФІКУВАВ ДЕКЛЯРАЦІЮ З 2. ГРУДНЯ 1919. І ЩЕ ДРУГИХ НАМОВЛЯВ ДО ЇЇ ПІДПИСУ.**

6. Білецький, належав до українського комітету Курдиновського;

7. Андрій **Лівицький,** мировий судія із селя Глимязово, золотоношського повіту, Полтавської губернії. Він пішов за Павлюком, підписав декларацію і **змушував всіх до підпису, бо інакше грозив, що скаже їх арештувати.** (Се також один із поршивців, лідерів сучасної соціялдемократії, типічний міщанин, знаменитий тим, що раз у раз перший утікав з Полтави перед усякою небезпекою, кидаючи свій пост комісара. Редакція);

8. Михайлів, непокінчений студент, підписав декларацію і инших до сього намовляв, ворог Галичан і Холмщан, передше був соціялдемократом (Не тільки був, а й тепер є соц. дем. Редакція);

9. Єремієв, б. секретар української місії в Італії, аґітував за підписанем декларації, член Центр. Ком. соц. дем. роб. партії;

10. Русова, перед підписанем на зборах розплакала ся, одначе замість зареаґувати, сказала: "треба підписати, як мають нас інтернувати". Хвалила лад по таборах, так само Черняхівська і Черняхівський;

11. Сотник Луцький, не робив нічого, щоби вплинути на відому чвірку і відвести її від підписаня декларації, автор скандальної статі в однім з львівських дневників на тему "Україна і Польща". До тих, що підписали декларацію, або намовляли до підпису належать після "Нової Ради": Пилипчук, Бабатів, секретар Павлюка Матухно, Жепецький; Понятенко (соц. дем.), Колярд, О. Ковалевський (реакціонер до революції, контрреволюціонер підчас революції, гетьманець підчас гетьманщини і тепер перефарбований "народно-републиканець", контрреволюціонер-петлюрівець. Редакція) і Дмитро Курило.

(Всї замітки пороблені редакцією віденської "Нової Доби", звідки ми і перебираемо сю статю. — Ред. "У. Р. В.")

СОЦІЯЛІЗМ.

Я стою під твоїми дверми і пукаю, а ти мене не чуєш.

Я є мрією пророків, царством небесним на земли.

Я революція; брязкіт ланцухів невольників і плач голодного дитяти збудили мене з мойого сну.

Я є соціялізм, надія угнетених.

Я приходжу, щоби плач дитини замінити в сміх, а стон невільника в плач щастя.

Наука, се моя подруга; враз з нею зробимо пустинні землї — цвитучим раем.

Вичистимо брудні місця на земли і зробимо працю забавкою.

Я звільню справедливість від проклятя золота і зідру заслону з її очий зроблену з банкнотів.

Відгомін мого стуканя трясе святинями міняйлів, сильні світа сего дрожать зачувши його, а людські гієни скрегочуть зубами від безсильної лютости.

Всї сили зла ненавидять мене і роздерли би мене на шматки, єсли тільки могли би.

Я приходжу щоби зробити їм конець; вся їхня лютість на нїщо їм не здасть ся.

Я навчу людий співати нову пісню, пісню вдоволеня.

Я усуну визиск, захланність і приватну власність. Навчу людий, щоби спільно всім властували, спільно вживали овочів своєї праці.

Голос тої пісні буде гомонїти скрізь по світї — без упину.

Батьки і матери Америки, послухайте мене хвилину, та задумайтесь над тим, що скажу глубоко, серіозно.

Всї сили зла мені противні. Се повинно поручити мене вашій увазї.

Ви знаете загально, що в світї щось не добре.

Знаете, що гріх тїшить ся всім, коли чеснота гине з голоду на піддашу.

Ви знаете, що нечесність, зіпсуте і злочин нагороджують почестями, а чесність карають убожеством.

Знаете, що землї дуже богато, а однак люди куплять ся разом в нехлюйстві міст.

Знаете, що є сонічного світла і дощу подостатком, а однак голод панує.

Ви знаете, що средства поживи гниють по полях, бо нема на них цїни, а люди з голоду гинуть.

Що є досить матеріялу, щоби приодїти і огріти всїх, а однак люди мерзнуть нагі і не мають де голови склонити.

Що люди шукають роботи, просять о роботу, бють ся за неї, а однак роботи не знаходять.

Ви заклопотані, змішані, бо ваші уха склонні давати послух оправданям і поясненям злих сил, що контролюють жерело вашого знаня.

Дивіть! Я стою під вашими дверима і пукаю, але ви не чуєте мене!

Многі прийдуть до вас із солодкою музикою в моїм імени: по їх піснях пізнаете їх.

Не йдіть напроти них, але отворіть двері заки єще не є за пізно....

ШИРІТЬ "УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ". ПЕРЕДАВАЙТЕ З РУК ДО РУК, З ХАТИ ДО ХАТИ.

НАУКА І ПРОЛЄТАРІЯТ.

Суть і ціль науки тільки тоді можна як слід зрозуміти, коли дивимо ся на неї як на певний процес і як на певний продукт соціяльного житя.

Порядковане та системизоване всього матеріялу людського пізнаня в области досвіду — се найзагальнійше розуміне науки. Таким чином там, де кінчить ся досвід, там перестає істнувати наукове пізнане, знате. Коли ми не можемо що небудь досвідом доказати а тільки допускаемо правдивість явища, тоді називаемо се гіпотезою. З хвилею, коли гіпотезу можемо досвідом доказати, стає вона науковою правдою. З сього ясно, що всяка віра не має нічого спільного з наукою, що віра се її протилежність, що вона просто є перешкодою та гальмом у розвитку науки.

Коли дивимо ся на науку як на певний процес, то мусимо сказати, що вже в добі варварства істнували її перші завязки. Відомий покійний фізик, Ернест Мах, котрий більш як хто небудь причинив ся до виясненя початків і природи науки, каже: "Дикун є в посіданю найріжнороднійших досвідів. Він знає отруйні та істивні ростини, пізнає слїди звірят, які ловить, та вміє захистити себе перед хижими звірятами та отруйними вужами. Він знає, як використувати вогонь і воду для своїх цілий, знає вибирати камінє і дерево для своєї зброї, вчить ся перетоплювати та опрацьовувати метали. Вчить ся числити та рахувати на пальцях та міряти при помочі своїх рук і ніг. Як дитина дивить ся на небесний звід, приглядаеть ся його рухові та змінам положеня сонця та планет на небозводї. Всї або найчисленнійші зі своїх спостережень робить він одначе принагідно, або в цїли їх використаня для себе. Отсї примітивні досвідченя творять завязки ріжних наук" (Erkenntniss und Irrtum).

Такі початки хемії, фізики, астрономії, математики і т. д.

На їх прикладі можемо наглядно бачити, що сї перші завязки науки служили для людини тільки засобом в боротьбі її за істноване, що вони були тісно звязані з її житєм.

Коли-ж людина вийшла з варварства, коли громадянство розкололось на кляси, то є на працюючих і на непрацюючих членів громадянства, — а в руках останніх опинив ся провід хазяйством та політична сила і влада, тоді, треба признати, стали витворюватись кращі умови для наукового досвіду. Той факт, що одна кляса громадянства не працювала та мала богато вільного часу, се мусїло причинити ся до розвитку наук. Люди з сеї кляси (за античних часів, февдалїзму та капіталїзму), що мали вільний час, могли спокійно віддаватись науковим досвідам. Витворюеть ся певна каста людий, що спеціяльно віддаеть ся наукі, яка збирає та упорядковує нагромаджений досвід минулости та теперішности, відкидає всї старі відомости, які суперечать новим науковим досвідам, як помилкові, а задля сього користуеть ся усіми тими догодами, які дає їй непрацююча і пануюча кляса (науковий кабінет, бібліотека, музей, університет, лябораторія і т. д.).

З сього ясно, що наука з розпадом громадянства на кляси стала перш за все привілеєм непрацюючих і визискуючих кляс.

З сього далї ясно, що наука стала клясовою, не тільки по формі (бо стала привілеєм непрацюючих кляс), але й по суті, бо вона, стаючи орґанізованим досвідом сих кляс, стала служити засобом боротьби їх за істноване сих кляс як пануючих, стала засобом пановання їх (економічного, політичного, культурного) над працюючими клясами.

Особливо наглядно се видно за часів пановання буржуазії.

Наука стала її привілеєм, її приватною власностю, коли можна так сказати. Китайським муром вона відгороджена від робітничих мас, не тільки тому, що важка, цілоденна праця не дозволяє їм бути її творцем та споживачем, але й тому, що буржуазна наука, нагромадивши кольосальне богацтво нукового матеріялу й досвіду, не потрафила його зорґанізувати в доступну та суцільну цілість а до того по своїм методам досліду, по своїй "науковій", себто надзвичайно важкій і незрозумілій мові, являеть ся для широких мас майже недоступною.

З другого боку буржуазна каста учених (звичайно наємні слуги буржуазії), творячи та орґанізуючи науку, роблять се в інтересї своєї кляси, в інтересї боротьби буржуазної кляси за її істноване, то є, в першій мірі в інтересї її паразітарного житя. Отсе є властива ціль буржуазної науки. Про се найкраще можна переконатись, коли возьмемо на увагу, як буржуазний учений схоплює та орґанізує зміст досвіду. Возьміть напр. буржуазну науку про народне хазяйство, себто так звану вульґарну економію, возьміть право, історію і т. д. і ви побачите, як у сї галузи науки буржуазний учений вкладає спосіб думаня своєї кляси, то є її ідеольоґію. Звідси вся вузкість, однобічність і обмеженість буржуазного наукового досліду. Результатом сього являеть ся те, що буржуазна наука стає тісно звязаною з житєм тільки одної кляси і не може бути засобом для здійсненя науки з людським житєм взагалї.

Наука стає індівідуалїстичною і еґоїстичною в клясовому змислї.

Ідеальну і дійсну ціль науки опреділив Маркс так: "Наука не повинна бути еґоїстич-